

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою університету,
протокол № 4 від 23.11.2021 р.,
уведене в дію наказом ректора
№ 288 від 23.11.2021 р.

Б. Б. Буяк

ПОЛОЖЕННЯ
про Центр гендерних досліджень та впровадження
політики рівних прав і можливостей

Тернопіль, 2021

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Центр гендерних досліджень та впровадження політики рівних прав і можливостей (далі Центр) створений унаслідок реорганізації Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України-ТНПУ ім. В. Гнатюка (був створений спільним рішенням Президії НАПН України від 18 листопада 2008 року, №1-7/14-302 й ректорату Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка від 18 грудня 2008 року, № 384), та є його правонаступником відповідно до рішення вченої ради від 23.11.2021 року, протокол № 4 (наказ № 287-р).

1.2. Центр функціонує на засадах самофінансування в структурі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1.3. Загальну координацію наукових досліджень та консультування науково-дослідницької роботи Центру здійснює керівництво Центру у співпраці з науковим відділом університету шляхом визначення пріоритетних напрямів діяльності, щорічного планування, обговорення звіту та прийняття рішень щодо змісту й основних напрямків роботи Центру.

1.4. Центр не є юридичною особою.

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ЦЕНТРУ

Метою діяльності Центру є розробка, експериментальне обґрунтування та проведення фундаментальних і прикладних гендерних досліджень у контексті державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства, протидії дискримінації, сексизму, гендернозумовленому насильству.

У своїй діяльності Центр керується міжнародними (Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Пекінська платформа дій, Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки, Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», Цілі сталого розвитку до 2030 року (Ціль «Гендерна рівність для всіх») та національними (Конституція України, Сімейний кодекс України, Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», «Про запобігання та протидію дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі» № 1604-IX, зобов'язання Уряду України в рамках міжнародної ініціативи «Партнерство Біарріц» з утвердження гендерної рівності, Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» тощо) нормативно-правовими актами та документами, концептуальні положення яких постулюють забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків.

Центр функціонує як науково-дослідницька лабораторія та культурно-просвітницький підрозділ університету.

Для досягнення визначеної мети Центр вирішує наступні завдання:

- координація науково-дослідницької діяльності наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників та студентства у сфері гендерних досліджень;
- розробка принципів, змісту і методів психолого-педагогічного супроводу гендерної соціалізації дітей та юнацтва у мікро-, мезо- та макросередовищі;
- обґрунтування соціальних, економічних, психологічних, педагогічних умов забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків в різних сферах життєдіяльності українського суспільства без дискримінації за статтю, віком, дієздатністю, расою, культурою, мовою, національністю, віросповіданням, етнічністю тощо.

III. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

1. Аналіз гендерних відносин в українському суспільстві, освітньо-виховному часопросторі та сфері родинного буття, розробка й упровадження стратегій та тактик егалітарного і гендерночутливого навчання і виховання, що суголосно сучасній європейській та національній політиці рівності як невід'ємної складової демократичної та правової держави.
2. Вивчення шляхів еволюції гендерної освіти залежно від потреб суспільства, вимог ринкової економіки, задач розвитку освітньої і наукової сфер в умовах реформи МОН України «Нова українська школа» та в рамках «Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2030» задля прогностики вирівнювання можливостей самореалізації нової генерації громадян України в умовах євроінтеграції.
3. Імплементация гендерного піходу в освітньо-виховні практики у контексті державної політики рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, формування гендерної культури дітей та молоді як важливих чинників особистісної та професійної самореалізації, демократичного світобачення та громадянського життєздійснення.
4. Дослідження соціально-педагогічних умов створення гендерно-справедливого і гендерночутливого освітнього середовища на засадах «педагогіки партнерства», інтеграції компетентнісного, особистісно орієнтованого, гендерного, егалітарного підходів із дотриманням принципів соціальної справедливості, гендерної рівності, дитино- і студентоцентризму, академічної доброчесності.
5. Обґрунтування психолого-педагогічних механізмів впливу на свідомість та самосвідомість учнівської та студентської молоді з метою гармонізації особистісного зростання, подолання гендерних стереотипів та упереджень, розширення можливостей розвитку творчого потенціалу.

6. Розробка системи просвітницької і профілактичної роботи задля створення безпечного сімейного середовища, сприятливого для психологічного благополуччя дорослих і дітей, захисту їхніх прав і свобод, викорінення та системної протидії усім видам домашнього насильства. Пропагування егалітарних засад побудови шлюбно-сімейних стосунків, рівності прав, обов'язків, відповідальності і можливостей жінок і чоловіків у житті родини та вихованні дітей.

7. Упровадження гендерних стандартів освіти, проведення гендерного аудиту закладів освіти усіх рівнів, гендерної антидискримінаційної експертизи навчального контенту, крос-культурних досліджень в рамках міжнародних, національних, регіональних, обласних та міських програм.

8. Залучення наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, експертів до діяльності Центру з вивчення проблеми гендерної соціалізації молоді, становлення егалітарної особистості майбутнього фахівця-педагога, формування гендерної компетентності як професійної норми педагогічної спільноти України.

9. Активізація науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти, сприяння створенню проблемних студентських груп, гуртків, секцій, написанню наукових робіт для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт із напрямку «Гендерні дослідження».

10. Координація діяльності Школи гендерної рівності як школи волонтерів із числа студентської молоді для пропагування за методом «рівний-рівному» принципів рівності прав і можливостей жінок і чоловіків, дівчат і юнаків та оптимального розвитку особистісного і лідерського потенціалу молоді, активізації діяльності студентського активу університету.

11. Супровід діяльності кіноклубу Docudays UA «Рівні права та можливості» при ТНПУ ім. В. Гнатюка як інструмента просування прав людини, захисту гідності та свобод, упровадження антидискримінаційних та антибулінгових практик, розвитку нульової толерантності до насильства, профілактики негативних явищ в молодіжному середовищі та суспільстві.

12. Налагодження співпраці із закладами дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, позашкільної, післядипломної освіти регіону, суб'єктами Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти ЗВО та міжнародними партнерами з питань розробки, апробації та упровадження успішних інноваційних практик створення егалітарно-освітнього, безпечного середовища.

13. Проведення міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференцій, конгресів, форумів, науково-методичних семінарів, дискусійних платформ, круглих столів, просвітницьких кампаній із залученням представників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, закладів культури та освіти, організацій громадянського суспільства, засобів масової інформації тощо.

14. Організація сертифікованих курсів підвищення кваліфікації, стажування, навчання (семинарів, вебінарів, майстер-класів, ворк-шопів, тренінгів) для педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти усіх рівнів, академічної спільноти, держслужбовців та зацікавлених осіб задля поширення гендерних знань у контексті формальної, неформальної та інформальної освіти.

15. Науково-методичне забезпечення діяльності працівників та партнерів Центру, видання навчальних посібників, монографічної літератури, методичних рекомендацій, збірників наукових праць, матеріалів конференцій та інших інформаційних ресурсів із гендерної проблематики.

IV. СТРУКТУРА ЦЕНТРУ

Керівництво Центру визначає вчена рада Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

До складу Центру можуть входити викладачі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів освіти м. Тернополя та Тернопільської області, методисти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти та провідні спеціалісти на громадських засадах.

Засідання Центру відбувається відповідно до плану роботи, але не рідше одного разу в два місяці. Виконання науково-дослідних робіт здійснюється викладачами Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка із залученням провідних учених, творчих груп з наступним звітом на засіданні Центру. Звіт про діяльність подається один раз на рік до наукового відділу ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

V. ШТАТ ЦЕНТРУ

До штатного розпису Центру можуть входити: керівник, співкерівник, старші наукові співробітники (доктори чи кандидати наук), молодші наукові співробітники (кандидати наук чи аспіранти). Штатний розпис визначається ректором університету кожного року за поданням керівника Центру.

VI. БАЗА І ФІНАНСУВАННЯ ЦЕНТРУ

Адміністративно Центр діє на базі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2. Діяльність Центру здійснюється за рахунок самофінансування, інших зацікавлених закладів освіти I-IV рівнів акредитації, обласних, освітніх, соціальних і культурних установ та організацій, спонсорської допомоги, грантодавців.

Центр надає послуги безоплатно в обсягах, визначених Положенням, та може надавати платні послуги в установленому законодавством порядку, які не суперечать Постанові Кабінету Міністрів України про платні послуги, які можуть надаватися закладами освіти державної форми власності.

VII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

У своїй діяльності Центр керується чинним законодавством України. Діяльність Центру припиняється в результаті його ліквідації чи реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення). Рішення про ліквідацію чи реорганізацію Центру приймає вчена рада Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.